

Brüssel, 22.7.2019
COM(2019) 342 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames) rakendamise ühise läbivaatamise kohta

{SWD(2019) 301 final}

1. augustil 2010 jõustus Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheline leping, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi (TFTP) raames¹.

Menetluslikud aspektid

Lepingu artiklis 13 on ette nähtud, et Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide läbivaatamisrühmad, kuhu kuuluvad Euroopa Komisjon, Ameerika Ühendriikide rahandusministeerium ja kahe Euroopa Liidu liikmesriikide isikuandmete kaitse asutuse esindajad ning kuhu võivad kuuluda ka julgeoleku- ja isikuandmete kaitse eksperdid ja õigusemõistmise küsimustes kogunud isikud, vaatavad kaitsemeetmed, järelevalve ja vastastikust kohaldatavust käsitlevad sätted korrapäraselt ühiselt läbi.

Käesolev aruanne on viies lepingu ühise läbivaatamise aruanne pärast lepingu jõustumist ja selles käsitletakse 35kuist perioodi alates 1. jaanuarist 2016 kuni 30. novembrini 2018. 2011. aasta veebruaris toimunud esimene ühine läbivaatamine² hõlmas esimest kuut kuud pärast lepingu jõustumist (1. august 2010 kuni 31. jaanuar 2011); 2012. aasta oktoobris toimunud teine ühine läbivaatamine³ hõlmas järgmist kahtekümnet kuud (1. veebruar 2011 kuni 30. september 2012). Kolmas ühine läbivaatamine⁴ toimus 2014. aasta aprillis ja hõlmas seitsetteist kuud alates 1. oktoobrist 2012 kuni 28. veebruarini 2014. Neljas ühine läbivaatamine⁵ toimus 2016. aasta märtsis ja hõlmas kahtekümnet kahte kuud alates 1. märtsist 2014 kuni 31. detsembrini 2015. 27. novembril 2013 võttis komisjon vastu komisjoni ja Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumi ühisaruannet käsitleva teatise, milles käsitletakse TFTP raames edastatud andmete väärtust vastavalt lepingu artikli 6 lõikele 6⁶.

Kooskõlas lepingu artikli 13 lõikega 3 esindas Euroopa Liitu läbivaatamisel Euroopa Komisjon ja Ameerika Ühendriike selle rahandusministeerium. Euroopa Liidu läbivaatamisrühma juhtis komisjoni vanemametnik. Rühma kuulusid kaks komisjoni töötajat ja kahe isikuandmete kaitse asutuse esindajad.

Viies ühine läbivaatamine toimus kahes peamises etapis: 15. jaanuaril 2019 Haagis Europoli ruumides ning 31. jaanuaril ja 1. veebruaril 2019 Washingtonis Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumis.

Käesoleva aruande aluseks on kirjalikud vastused ELi poolt enne läbivaatamist Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumile saadetud küsimustikule, rahandusministeeriumi töötajate ja Ameerika Ühendriikide läbivaatamisrühma liikmetega toimunud vestlustel saadud teave ning rahandusministeeriumi avalikult kättesaadavates dokumentides sisalduv teave.

---

¹ ELT L 195, 27.7.2010, lk 5.

² SEC(2011) 438 final.

³ SWD(2012) 454 final.

⁴ COM (2014) 513 final ja SWD (2014) 264 final, 11.8.2014.

⁵ COM (2017) 31 final ja SWD (2017) 17 final, 19.1.2017.

⁶ COM (2013) 843 final, 27.11.2013.

Arvesse võeti ka teavet, mida läbivaatamise käigus andsid Europolit töötajad, sealhulgas Europolit isikuandmete kaitse ametnik. Et teave oleks täielik, kohtus komisjon ka määratud teenuseosutajaga ja sai temalt teavet, ning korraldas 3. aprillil 2019 koosoleku, et saada liikmesriikidelt tagasisidet lepingu vastastikkussätete järgimise kohta.

Soovitused ja järeldused

Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumilt, Europolilt, määratud teenuseosutajalt ja sõltumatult järelevaatajatelt saadud teabe, asjakohaste dokumentidega tutvumise ning TFTP raames kogutud andmetes tehtud otsingute tulemuste juhuvaliku põhimõttel saadud valimi põhjal on komisjon veendunud, et lepingut, selle kaitsemeetmeid ja järelevalvet on nõuetekohaselt rakendatud.

Europol täidab oma kontrollifunktsiooni täielikus kooskõlas artikliga 4 Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumi edastatud üksikasjalike, korrapäraselt uuendatavate lisadokumentide põhjal. Järelevalvemehhanism toimib tõrgeteta ja tagab, et andmete töötlemine vastab artiklis 5 sätestatud tingimustele. Kõik välja võtmata jäänud andmed kustutatakse hiljemalt viis aastat pärast nende saamist vastavalt lepingu artikli 6 lõikele 4.

TFTP on endiselt olulisim vahend andmaks õigeaegset, täpset ja usaldusväärset teavet terroristide rahastamise ja terrorismi planeerimise kahtlusega seotud tegevuse kohta. See võimaldab tuvastada ja jälgida terroriste ja nende tugivõrgustikke kogu maailmas. Ka vaadeldaval ajavahemikul sai EL TFTPst märkimisväärset kasu, kusjuures selle tähtsus üha suureneb alates 2015. aastast sedamööda, kuidas suureneb terrorirünnakute arv. Mõnel juhul on lepingu alusel esitatud teabest olnud suurt kasu konkreetsete ELi pinnal toimunud terrorirünnakute uurimisel.

Edasise täiustamise huvides soovib komisjon Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumil esitada artikli 4 kohaste taotluste iga-aastases analüüsis ka ülevaate sellest, milliste sõnumiliikide ja milliste geograafiliste piirkondade sõnumite seas sooritatavad TFTP otsingud annavad kõige paremaid ja millised kõige halvemaid tulemusi. Seda analüüsi tuleks arvesse võtta ja selle tulemused esitada järgmiste artikli 4 kohaste taotluste puhul. See võimaldaks konkretiseerida taotlust ja vähendada määratud teenuseosutajalt nõutavat andmehulka, nagu on ette nähtud artikli 4 lõikega 2. Lisaks teeb komisjon Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumile ettepaneku parandada nn väljavõetud andmete säilitamise vajaduse analüüsimise mehhanisme, et neid andmeid säilitaks ainult seni, kuni on vaja seoses selle konkreetse uurimise või süüdistusega, mille jaoks neid andmeid kasutatakse (artikli 6 lõige 7). Sellega seoses palub komisjon liikmesriikidel teavitada Europolit kui ühtset kontaktpunkti ka juhul, kui Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumilt saadakse teavet hiljem, juhtumi lõpetamise järel, kui juhtumiga seotud väljavõetud andmed tuleks põhimõtteliselt kustutada. Tähelepanu tuleks pöörata ka nendele väljavõetud andmetele, millele Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumi analüütikutel on juurdepääs, kuid mida konkreetse uurimise asjaolusid arvestades kellelegi ei edastata.

Lisaks peaksid liikmesriigid andma Europolile korrapäraselt tagasisidet TFTP alusel Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumilt saadud vihjete lisaväärtuse kohta. Seda

teavet võib vajaduse korral edastada ka Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumile, et veelgi parandada artiklite 9 ja 10 kohaselt vahetatava teabe kvaliteeti ja kogust. Komisjon tunnustab Europoli tegevust ning kutsub teda jätkama TFTP-alase teadlikkuse suurendamist ja toetama liikmesriike, kes paluvad temalt nõu ja kogemuste jagamist artikli 10 kohaste konkreetsete taotluste koostamisel.

Komisjon märgib, et kord, mille kohaselt vaadatakse läbi nende isikute taotlusi, kes soovivad teada, kas nende isikuandmete kaitse õigusi järgitakse vastavalt lepingule, tundub tõhusalt toimivat. Komisjon teeb siiski Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumile ettepaneku tagada, et kontrollitaks kõiki lepingust tulenevaid asjakohaseid õigusi, sealhulgas seda, kas otsitakse ainult selliste isikute andmeid, kelle kohta on eelnevalt saadud teavet või tõendeid, et isik võib olla seotud terrorismi või selle rahastamisega.

Komisjonil on heameel, et Ameerika Ühendriikide ametiasutused on teabe jagamisel endiselt avatud. See näitab TFTP väärtust rahvusvahelisel tasandil toimuva terrorismivastase võitluse jaoks. Ühises väärtusaruandes ja käesoleva läbivaatamise raames esitatud üksikasjalik teave TFTP raames kogutud andmete kasutamise võimaluste ja tegeliku kasutamise ning andmete kasutamise konkreetsete juhtumite kohta annab selge ülevaate TFTP toimimisest ja selle pakutavast lisaväärtusest.

Ameerika Ühendriikide ametiasutused on ulatuslikult kasutanud lepingu artikli 9 kohast võimalust esitada TFTP raames saadud teavet omal algatusel ELi ametiasutustele. Lisaks on Europol vaatlusalusel perioodil ennetavalt algatanud rea lepingu artikli 10 kohaste taotluste esitamise. See on aidanud suurendada ELi ametiasutuste teadlikkust TFTPst, mille tulemusel on hakatud TFTPd rohkem kasutama. Kuid ELi ametiasutused märkisid, et Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumilt saadavaid vihjeid saaks paremini töödelda, kui neid esitataks digitaalselt ja mitte paberil. Komisjon kutsub Ameerika Ühendriikide rahandusministeeriumi ja Europoli uurima vihjete töötlemise lihtsustamise võimalusi, lähtudes TFTP turbenõuetest.

Lepingu korrapärase läbivaatamine on ülioluline, et tagada selle korrektne rakendamine, luua lepinguosaliste vahel usalduslik suhe ja pakkuda huvitatud sidusrühmadele kinnitust TFTP kasulikkuse kohta. Komisjon ja Ameerika Ühendriikide rahandusministeerium leppisid kokku korraldada järgmine lepingu artikli 13 kohane ühine läbivaatamine 2021. aasta algul.

Lepingu toimimine ning ühise läbivaatamise protsess ja selle tulemused ja soovitused on leidnud üksikasjalikku käsitlust käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumendis.